

J e g y z ő k ö n y v

a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének 1957.március 8-án
du. 16 órakor tartott 3.sz. üléséről.

Jelen voltak: Rusznyák István elnök, Gombás Pál, Fogarasi Béla
alelnökök, Erdey-Gruz Tibor főtitkár, Bognár Géza,
Hevesi Gyula, Major Máté akadémiai titkárok,
Alexits György, Molnár Erik, Novobátzky Károly
elnökségi tagok,
Bóka László, Szabó Imre, Hajós György, Somos
András, Gömöri Pál, Geleji Sándor, Erdey László,
Törő Imre osztálytitkárok,
Manninger Rezső, Maucha Rezső, Mihailich Győző,
Verő József, Schulek Elemér, az Elnökség tisztelet-
beli tagjai.

Kimentette magát: Ligeti Lajos alelnök.

Külföldön tartózkodik: Jánossy Lajos akadémiai titkár.

Meghivottak: Pais Dezső akadémikus, Ortutay Gyula lev.tag,
Egerváry Jenő, Erdei Ferenc, Issekutz Béla akadé-
mikusok, Verebély László lev.tag, Bruckner Győző,
Straub F.Brunó akadémikusok, Tőkés Ottó, az MTA
Elnökségi Titkárságának vezetője, Antal Jánosné,
az MTA Elnökségi Titkárságának munkatársa.

..-.-.-.-.

N a p i r e n d :

I. Beszámoló a múlt ülés határozatainak végrehajtásáról és az
Akadémia munkájáról a múlt ülés óta eltelt időszakban.

Előadó: Erdey-Gruz Tibor főtitkár.

II. Az 1957 évi Nagygyűlés kérdése.

Előadó: Erdey-Gruz Tibor főtitkár.

III. Arany János születése 140, halála 75 évfordulójának meg-
ünneplése.

Előadó: Bóka László osztálytitkár.

IV. Az 1957.áprilisi és májusi elnökségi ülések munkaterve.

Előadó: Erdey-Gruz Tibor főtitkár.

V. Egyebek.

Rusznyák István elnök üdvözli a megjelenteket és az ülést megnyitja.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Bóka László és Hajós György osztálytitkárokat.

..-.-.-..

I.

Beszámoló a múlt ülés határozatainak végrehajtásáról és az Akadémia munkájáról a múlt ülés óta eltelt időszakban.

Erdey-Gruz Tibor fűtitkár a következőkről tájékoztatja az Elnökség tagjait:

- a./ A tudományos fokozatok rendszerének módosítására vonatkozó tervezet elkészült. A tervezetet különböző szervek megvitatták és ahhoz sok hozzászólás, javaslat, ellenjavaslat érkezett. 1957. február 28-án az Akadémia intézeteinek dolgozó, március 7-én pedig akadémiai tagértekezlet vitatta meg a tervezetet. A Tudományos Minősítő Bizottság végleges javaslatát, amelyhez az Elnökségnek állást kell foglalnia a legközelebbi elnökségi ülés elé terjeszti.
- b./ A februári elnökségi ülésen kialakított álláspontnak megfelelően most folynak a költségvetési tárgyalások osztályvezetői szinten. Körülbelül 2-3 héten belül várható a magasabb szinten való tárgyalás.
- c./ Az Akadémiai Könyvtár bibliográfiai kiadványaival kapcsolatos jelentését az Akadémiai Könyvtár igazgatója f.hó 20-ig elkészíti.
- d./ A Kitaibel Pál ünnepség költségeinek fedezésére 8.000.- forint rendelkezésre áll. A Biológiai Csoport által a külön kiadványra kért 16.000.- forint nem engedélyezhető. A kiadás a biológiai folyóiratok terhére történjék, ill. a biológiai folyóiratokban jelenjék meg.
- e./ A "MAGYAR TUDOMÁNY" VII-XII.szama a jövő héten megjelenik.
- f./ A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége különválása tárgyában értekezlet volt. A Szövetség kéri, hogy költségvetésileg az Országos Tervhivatalhoz tartozzék. Ezzel az Akadémia Elnöksége egyetért.
- g./ Az akadémiai munka egyszerűsítése, a tervezés, beszámoló-készítés tárgyában szaktitkári értekezlet volt. Az Elnökségi Titkárság egy ügyrendet fog kidolgozni, amely tartalmazni fogja az összes osztályok feladatait.
- h./ A mai ülésen kellett volna tárgyalni az Akadémia 1957 évi könyv- és folyóiratkiadási tervét, valamint a távlati könyvkiadási tervet. Az Akadémiai Kiadó a szubvenció csökkentése után a tervet átdolgozta a nélkül, hogy ezt az osztályokkal átbeszélte volna. Ezért a terv csak a következő elnökségi ülés napirendjén fog szerepelni.

- i./ Az akadémiai üdülők üzemeltetése a nyári idényben újra megindul, és pedig előreláthatólag Mátraházán az építkezésektől függően f.é. április 16-án, a balatonalmádi, balatonvilágosi, nagymarosi és balatonszabadi üdülőkben pedig május 16-án. Ingyenes üdülés nem lesz. A költségvetési tárgyalásoknál elfogadott elvek alapján az üdülés napi költsége egységesen a mátraházai, balatonalmádi és balatonvilágosi üdülőkben 40.- forint, 10 éven aluli gyermekeknél 20.- forint.
- j./ A Hivatal munkájában a racionalizálás után semmi zavar nem tapasztalható, ugyszintén az ötnapos munkahét bevezetésével sem.
- k./ Az Akadémia intézményeinek elhelyezése tárgyában a közeli napokban tárgyalások lesznek és rövid időn belül remélhető a kérdés megoldása.

H a t á r o z a t :

Erdey-Gruz Tibor főtitkár beszámolóját az Elnökség tudomásul vette.

o-o-o-o-o

II.

Az 1957 évi Nagygyűlés kérdése.

Erdey-Gruz Tibor főtitkár felveti, hogy az 1957 évi Nagygyűlés kérdésében az Elnökségnek döntenie kell. Az Alapszabályok 41 §-a értelmében "Az Akadémia minden évben nagygyűlést rendez, amelynek keretében kiemelkedő fontosságú tudományos kérdéseket vitat meg és megtartja évi rendes közgyűlését."

Az Akadémia évek óta májusban tartja nagygyűlését és ez helyesnek bizonyult. A folyó évben számos érv szól amellett, hogy a nagygyűlés májusban legyen, számos amellett, hogy ősszel legyen. A májusi nagygyűlés mellett szól a rehabilitációs kérdések mielőbbi végrehajtása, az elnök és főtitkár választás, éppen befejeződnek a régi költségvetési tárgyalások és az újak júliusban kezdődnek. Az őszi nagygyűlés mellett szól, hogy kellő tudományos színvonalu ülészak májusra nem készíthető elő. A rehabilitációs ügyeket is csak néhány osztály készítette elő megfelelően, az osztályok felében pedig a kérdés előkészítése még egész kezdetleges állapotban van.

Rusznay István elnök: Az eddigi tapasztalatok azt mutatták, ha decemberig a nagygyűlés tematikája nem volt előkészítve, a nagygyűlés nem volt megfelelő színvonalu. Az elmult események után nagy érdeklődéssel várják az Akadémia első nagy megnyilvánulását és ezért nem látja megnyugtatónak, hogy 1 1/2 hónapos előkészítéssel tartsa meg az Akadémia az 1957 évi nagygyűlését. Kéri a főtitkár által felvetett szempontok alapján az Elnökség tagjainak hozzájárulását.

Fogarasi Béla alelnök javasolja megnézni az eddigi nagygyűlések hatását. Melyeknek volt visszhangja, mi volt a pozitív és mi volt a negatív visszhang oka és ennek tanulságait levonva kell a nagygyűlést tudományos tartalom szempontjából komoly eseménnyé tenni. Helyesnek tartaná az Akadémia összes osztályait érdeklő téma felvetését a nagygyűlésen, például az elmélet és gyakorlat viszonyát.

Bóka László osztálytitkár: A rehabilitációs kérdések tárgyában egy rendkívüli közgyűlés megtartását javasolja.

H a t á r o z a t :

- 1./ Elnökség az 1957 évi nagygyűlés előkészítésére bizottságot küld ki, melynek tagjai az osztálytitkárok, elnöke Fogarasi Béla alelnök.
- 2./ Az osztályok külön-külön tárgyalják meg a nagygyűlés kérdését és ezen tárgyalások alapján az előkészítő bizottság tegyen javaslatot az Elnökség áprilisi ülésére az ősszel tartandó nagygyűlés tematikájára és az esetleges rendkívüli közgyűlés időpontjára.

Felelős: Fogarasi Béla alelnök.

•-•-•-•-•-•-

III.

Arany János év megünneplése.

Bóka László osztálytitkár Elnökség elé terjeszti az Arany János év megünneplésére vonatkozó tervezetet.

Rusznyák István elnök az emlékév munkáinak szervezésére egy akadémikusokból álló háromtagu bizottság kiküldését javasolja.

Verebély László lev.tag helyesnek tartaná az 1957 évi közgyűlést Arany János emlékének szentelni.

H a t á r o z a t :

Elnökség az Arany János év megünneplésére vonatkozó előterjesztést a következő módosítással hagyja jóvá:

- 1./ Bóka László osztálytitkár f.é.március 18-ig tegyen javaslatot az Elnökségnek egy háromtagu akadémikusokból álló bizottság összetételére, akik az ünnepség előkészítéséért felelősek.

Felelős: Bóka László osztálytitkár.

Határidő: 1957.március 18.

- 2./ Az 1957 évi nagygyűlés bevezetőjét Arany János emlékének kell szentelni.

Felelős: Erdey-Gruz Tibor főtitkár.

•-•-•-•-•-•-

IV.

Az 1957 áprilisi és májusi elnökségi ülések munkaterve.

Erdey-Gruz Tibor főtitkár Elnökség elé terjeszti az 1957 április és májusi elnökségi ülések munkatervét.

H a t á r o z a t :

Elnökség az előterjesztett 1957 április és május havi üléseinek munkatervét azzal a módosítással hagyja jóvá, hogy az áprilisi ülés napirendje kiegészítendő a "Nagygyűlést Előkészítő Bizottság" jelentésének megtárgyalásával.

Felelős: Erdey-Gruz Tibor főtitkár.

V.

Nyilvántartás kérdése.

Erdey-Gruz Tibor főtitkár bejelenti, hogy az Akadémián lévő káderanyagok kiosztásával kapcsolatban kiosztásra került minden olyan feljegyzés is, amely az Akadémia tagjainak, tudományok doktorainak, stb. személyi adatait, tudományos tevékenységét tartalmazta. Az Akadémián jelenleg nem lehet megállapítani, hogy egy akadémikus hol, mikor született, lakhelyét, munkahelyét, illetőleg a legszükségesebb adatokat.

Javasolja, hogy az Akadémia osztályai fektessenek fel egy nyilvántartást, amely kizárólag ténybeli adatokat és a tudományos tevékenységet tartalmazza.

H a t á r o z a t :

- 1./ Elnökség az Akadémia osztályain nyilvántartás fel-fektetésével egyetért.
- 2./ A nyilvántartás az Akadémia rendes, levelező, tanácskozó tagjaira, tudományok doktoraira és a tudományok kandidátusaira terjedjen ki.
- 3./ Az Elnökség által jóváhagyott személyi adatok és tudományos tevékenységre vonatkozó kérdőívet az Akadémia osztályai küldjék szét.
- 4./ Amennyiben a tudományos munkák regisztrálásánál nehézségek merülnek fel, úgy az Akadémia intézetei vagy az Akadémia Könyvtára nyújtson ehhez segítséget.

Felelős: Erdey-Gruz Tibor főtitkár.

Bartók szoba felállítása.

Bóka László osztálytitkár javasolja, hogy a Népzene Kutató Csoport mellett egy Bartók szoba kerüljön felállításra, ahol Bartók bútorai és könyvtára nyerjen elhelyezést.

H a t á r o z a t :

Elnökség megbizsa elnököt és főtitkárt, hogy a Bartók szoba felállításának kérdését Kodály Zoltán akadémikussal tárgyalja meg.

Felelős: Erdőy-Gruz Tibor főtitkár.

K.m.f.

A jegyzőkönyv hiteles

BÓKA LÁSZLÓ s.k.
osztálytitkár

HAJÓS GYÖRGY s.k.
osztálytitkár,